

«Tge succeda, sche nus chaminain sulet sin ils meds publicistics tradiziunals ed in di nagin pli che guarda Telesguard?» – Pius Paulin davart la moda da consumar medias. FOTO MAYK WENDT

«Mo spargnar na fiss betg la varianta la pli intelligente»

Il directur ad interim da RTR, Pius Paulin, davart spargnar e s'adattar a novs basegns medials

DAD ANDREAS CADONAU/FMR

■ **Radiotelevision Svizra Rumantscha senta il vent criv che buffa tras la cuntrada mediana ed ha annunzià da stuair reducir il preventiv per 1,5 milliuns francs. Mo spargnar n'è dentant betg la suletta opziun. RTR vul bain reducir il dumber da plazzas da lavur, ma tuttina s'adattar a novs basegns dal consum medial. Tranter auter cun ina restructuraziun interna che sa focussescha pli fitg sin las singulas tematicas e vers ils interess dal public.**

FMR: Pius Paulin, «directur» dad RTR, quai n'era probablmain betg nudà en Voss plan da carriera?

Pius Paulin: Na, quai n'era betg planisà, vairamain betg. Avant prest in onn hai jau retschavì in telefon cun l'annunzia d'astgar surpigliar l'incumbensa. Jau era gist en curtin per dismetter ils oleanders ed hai bunamain laschè crudar in per terra. Ussa sin l'entschatta da l'onn 2021 surpiglia il nov directur e jau poss realisar mia finamira da reducir mes engaschi professional.

Daventar directur tut surura e lura anc stuair sa fatschentar cun spargnar. Spargnar è main agreabel?

Sco schef da la tecnica ed era entaifer ils gremis naziunals sun jau disà cun la pressiu da spargnar. Sa chapescha ch'ins communitgescha pli gugent novitads positivs ch'annunziar d'avair damain daners. Da l'autra vart, jau ves la situaziun era sco schanza per RTR.

Pertge?

La pressiu dad instradar midadas crescha uschia e medemamain ston ins forsa reponderar quai ch'ins fa enfin uss, e sche quai ch'ins fa, po satisfar a pretendisuns futuras.

Il preventiv dad RTR sa reducescha da 25 milliuns francs sin 23,5 milliuns, ina sfida superabla?

RTR na vul betg sa lamentar, nus sentin dentant ina reducziun dal preventiv per sis procent. En discussiun era anc dapli e nus avain stuì discutir nua ch'il minimun d'existenza è per RTR. In minimun per insumma pudair

mantegnair ina purschida da basa dal servetsch public. Per exempel la sparta da televisiun che custa bler. La purschida da televisiun dad RTR è gia ussa detg modesta. Sche nus stuessan spargnar dapli, vegn lura spert la dumonda dad insumma pudair porscher televisiun rumantscha.

Reducir diesch plazzas cumplainas via la fluctuaziun ordinaria senza relaschar personal è Vossa devisa. Han ins gia definì las plazzas che vegnan stritgadas?

Na, en detagl betg. Cler ch'il «program» è per bler la pli gronda partiziun uschia ch'il program è pertutgà en emprima lingia, dentant era la tecnica e las ulteriuras partiziuns vegnan a contribuir als respargns. Per part avain nus resguardà gia anticipadamain la fluctuaziun, intginas persunas van l'onn proxim en pensiun. Da principi avain nus en egl mintga piazza, cun la finamira da betg relaschar persunas. Las collavuraturas ed ils collavuratur stattan tar nus en il center, els èn la pli impurtanta pitga.

Dad ina vart stuais Vos spargnar, dentant avais Vos communitgà da vulair investir – ina cuntradiziun?

Sulet spargnar fiss forsa stada la via la pli simpla, dentant segir betg la pli intelligente. Dapi blers onns sa mida il consum da medias. E nus stuain ans fatschentar cun quella transformaziun. Cun la finamira e visiun dad augmentar l'impurtanza dad RTR sco chasa da medias audiovisuala e daventar anc pli relevanta per la Rumantschia e per tuttas Grischunas e Grischuns.

Datt era in privel da vulair mantegnair il binari existent e tuttina anc far in pass en novas purschidas publicisticas?

La dumonda è la finfinala, schebain nus avain insumma alternativs. Tge succeda, sche nus chaminain sulet sin ils meds publicistics tradiziunals ed in di nagin pli che guarda Telesguard? La moda da consumar medias sa mida e quai betg mo tar la generaziun giuvna. Senza ans adattar a novs basegns essan nus forsa sfurzads en diesch onns da reducir anc pli fitg nosa purschida.

Ina via sco Vos explitgais senza alternativs che pretenda dentant era da metter en dumonda structururas existentas?

Ina part da noss projects parzials sa fatschenta fermamain cun il program e las redacziuns. En l'avegnir sto il tema, l'istorgia ed il public star en il center e betg pli l'emissiun ubain la redacziun. Tenor la valitaziun da la tematica èsi da decider co tractar e nua plazzar ella entaifer las diversas purschidas ed eventualmain era sa profundar e sa fatschentar pli fitg cun la tematica. Nus essan persvadi da pudair augmentar uschia l'impurtanza e la qualitad publicistica.

E cuntanscher glied pli giuvna?

Forsa ston ins precisar. Sche nus discurren da publicum pli giuven, manegiain nus in public sut 45 onns. I n'è betg uschia che nus vulain sulet far en l'avegnir in program per giuvenils via las platfurmas socialas, e nus na vulain era betg stritgar la purschida da radio e da televisiun. Sche l'istorgia, il tema ed il publicum stattan en il center è il privel da chaminar sin dus binaris obsolet.

Spargnar ed adattar structururas po procurar per malruaus intern?

Nus avain communitgà gia baud vers collavuraturas e collavuratur che nus possian dumagnar las pretendisuns da

spargnar senza relaschar personal. Quai ha segiramain prendì in pau la tensiun. Nus avain dentant communitgà cler ch'i vegnia a dar midadas. Impurtant è da menziunar che mintga collavuratura e mintga collavuratur che sustegna la strategia e tira vi dal medem sughet po esser conscient d'avair ils proxims onns ina piazza attractiva e segira.

Vus avais menziunà en Vossa comunicaziun da vulair nizzegiar en l'avegnir intelligenza artificziala. Èsi da quintar che quella intelligenza surpiglia incumbensas umanas sco per exempel preleger novitads u moderar emissiuns da novitads?

Betg oz e damaun, dentant en l'avegnir per exempel durant la saira u la notg enstagl da surpigliar novitads dad SRF. Redacturas e redactors pon preparar, u schizunt ina aschinumada intelligenza artificziala po ordinar las novitads, e preleger ellas via radio. Quai èn dentant visiuns futuras. Nus vulain nizzegiar quella intelligenza artificziala pli pragmatic per exempel cun «speech to text». Vul dir pledar in text ed il computer scriva quel automaticamain. Vi da quella tecnologia lavurain nus gia ferm e quai pudess simplifitgar la lavur da redacturas e redactors. Era en connex cun suttitels per videos en autras linguas naziunals.

La collavuraziun cun la Fundaziun Medias Rumantschas avais Vos medemamain menziunà. Ella para mumentan anc detg modesta?

Per RTR n'è quella collavuraziun betg simplamain ina med da reclama, da marketing. La veglia da collavurar è avant maun, era da coordinar la lavur ed uschia pudair curclar in pli grond spazi dal chantun Grischun. Il Rumantsch contemporan na viva ozendi betg sulet en las regiuns tradiziunals rumantschas. El viva e lavura en l'entir intschess dal Grischun ed era da la Svizra. In auter tema è segir la scolaziun da personal. Jau crai che l'uffant FMR saja anc fitg giuven ed occupà cun ils emprims pass. Nus vulain e stuain nizzegiar quella collavuraziun per daventar ina impurtanta vusch publicistica en il chantun Grischun, ina vusch rumantscha.

«Sa chapescha ch'ins communitgescha pli gugent novitads positivs»

Pius Paulin, directur ad interim da RTR